

■ Er Biblen ikke smækfyldt med fejl og røverhistorier?

Bibel med fejl

K. Aa. Back

Man kan sige at hvis Biblen indeholder videnskabelige fejl, så svækker det hele bogens troværdighed. Men det kommer nu lidt an på hvordan man ser på det. Én ting bør dog stå klart: Biblen er ikke en lærebog i moderne videnskab. Den er skrevet så alle mennesker til alle tider "kan forstå den". I øvrigt er det sådan at mange af de fejl der påpeges, viser sig at have en helt naturlig forklaring hvis man blot ser lidt nærmere på sagen.

I gamle dage mente mange at Biblen anbragte Jorden som universets centrum. Så mange at det faktisk kunne blive til en ophedet diskussion hvis man påstod noget andet.

Det vidner sagen mod Galileo om. Men det endte (ad åre) med at man indtog det fornuftige standpunkt at "Guds to Bøger", Naturen og Skriften, måtte stemme overens. Og hvis de ikke gjorde, var det ikke bare fordi de mennesker som "inspireret af Gud" skrev de bibelske skrifter, tog fejl, men fordi vi

1. har læst Biblen forkert, eller
2. "har læst" Naturen forkert

Så i dag kan vi sagtens leve med at Biblen ikke siger noget om at Solen er centrum for vores solsystem; for den hævder heller ikke at Jorden skulle være det!

Det gamle billede "The Flammarion engraving" er for mange beviset på at folk "i gamle dage" troede at Jorden "var flak som en pandekage". (jf. Erasmus Montanus af Holberg.) Illustration fra Wikipedia

Meget kan man sige ...

For man kan sige hvad man vil om Den hellige Skrift, men det er faktisk bemærkelsesværdigt at den er totalt rensat for mytologi i den forstand at den skulle gribe til forklaringer à la en ko der føder verden, eller selv bliver en del af den, med

hjerneskallen som himmel osv. Biblen bruger i sin mytologi et næsten kvantefysisk begreb om universets tilblivelse, det græske begreb *logos*: »Og Gud sagde ... !« Jf. endvidere Johannesprologen (Joh 1): »I begyndelsen var Ordet.«

Man kan måske lige frem gå så vidt at påstå følgende: *Biblen indeholder ingen ukorrekte (videnskabelige) oplysninger.* Der findes tværtimod en lang række oplysninger som man først har fundet ud af i moderne tid. Geologen L. M. Davies, D.Sc, Ph.D., skriver således i *The Bible and Evolution* i afsnittet om Bibelen og naturvidenskaben at man kan påvise »hvor fint ældgamle bibelske beretninger er i overensstemmelse med nyere fremskridt inden for vor viden om naturens kendsgerninger, selvom disse beretninger ofte var helt i modstrid med de almindelig udbredte ideer på den tid da de blev skrevet.«

Vi skal se på nogle få af de eksempler som dr. Davies nævner: Oldtidens astronomer regnede med at der kun fandtes ca. 3000 stjerner, men Bibelen siger at de er talløse ligesom sandet ved havets bred (1.Mos.22,17; Jer.33,22; etc.) hvilket er i fuld overensstemmelse med moderne iagttagelser. – Hvor vidste Job fra (Job.28,25) at vinden vejer noget? – Hvor vidste Paulus fra (1.Kor.15:39-41) – det som spektralanalyser viser os i dag – at selve det lys som kommer fra forskellige stjerner, repræsenterer (fysisk-kemiske) forskelligheder i disse stjernes opbygning? – Hebr.11:3 skriver om at »det synlige blev til af det vi ikke kan se« (atomer, molekyler). – Hvad det 19.årh.'s videnskabsmænd anså for umuligt, vidste fiskeren Peter fra det 1.årh. (2.Pet.3:10-12) at elementerne (grundstofferne) kan/skal komme i brand og opløses (jf. Zak.14:12-15 som tilsyneladende også beskriver atomkrigens rædsler). Det påstås ofte at dette og hint i Bibelen "kan nu ikke være rigtigt". Vi ser bort fra alle tilfælde som teksten forklarer ved Guds indgriben. Står man over for denne påstand, kan man foretage sig ét af tre:

1. Se efter om det påståede nu også virkelig står i Bibelen.

I dag har de fleste mennesker et så lille kendskab til Bibelen at den oftest citeres forkert. – Engang fortalte en mig at der står i Bibelen at Kain efter mordet på Abel drog hen til et andet folk og giftede sig der. At Kains hustru selvfølgelig var hans søster, behøver vi ikke gå nærmere ind på her, men hvor kom det folk fra? Slår vi op i 1.Mos.4,16, ser vi at der ikke står noget om et folk, men at han slog sig ned i landet Nod øst for Eden.

– Ofte påstås det også at Bibelen siger at Jorden er flad. Det er imidlertid heller ikke tilfældet, tværtimod! (i fx Job.26:7 og Es.40:22 anvender den franske bibeloversættelse ligefrem ordet "globen" for Jorden).

2. Hvis det påståede står i Bibelen, kan man prøve at finde ud af om den danske oversættelse er korrekt. – I tilfældet med Hagar der slæber rundt på Ismael da hun bliver sendt bort af Abraham (1.Mos.21,8-21), synes man jo nok der lægges urimelige byrder på den stakkels kvinde. For Ismael opgives i 17,25 til at være 13 år. Men den danske oversættelse er nu heller ikke helt korrekt. (Læs hvad ægyptologen Kitchen siger om sammensat datid i artiklen *Skabelsesberetningen i historisk kontekst*, side 26) – Det pågældende vers (21,14) bør snarere

ADAM was created upon the sixth day of the age of the world; and when he had lived fifteen years he begat Cain and his sister **Calmana**; in the thirtieth year of his age, Abel and his sister Delbora were born, and when he was an hundred and thirty years old he begat Seth; according to the Hebrew computation, as we read in the Pelichronicon.

The Genealogy of Noah to Adam, &c.

Noah was the son of Lamech, son of Mathusalem, son of Enoch, son of Jareth, son of Malaleel, son of Cainan, son of Enos, son of Seth, son of Adam; all those who survived the deluge are descended from Seth, for the

Gammel viden. "De higer og søger i gamle bøger ..." – Sjovt som de samme spørgsmål kan blive ved med at gå igen. Og til det hører åbenbart "Kains hustru" som ellers er blevet besvaret for længst. I disse to bøger, fx, er man ikke i tvivl, også selvom det er "oplysninger" der ikke kan føres tilbage til Biblen. Men i den gamle tyske krønike, Das erste Alter der Welt, Blat X, (t.h.) kan man både se billeder af og læse om Kains hustru. Tilsvarende i den irske ditto, A Complete History of Ireland ..., (t.v.) hvor vi ikke bare hører om Kains og Abels søstre, men ligefrem får deres navne oplyst. – Og i et 3. værk (ikke gengivet her) får vi oplyst at Kain giftede sig med Calmana (eller som den gotiske skrift i det tyske værk lader sig tyde: Calniana), og Abel med Delbora (som iflg. den tyske krønikeskriver er Sets hustru! Hun står sammen med ham på "stamtræet").

oversættes nogenlunde sådan når man udfører en rimelig eksegese (=tekstfortolkning) på beretningen: »Tidlig næste morgen tog da Abraham brød og en søk vand og gav Hagar det og satte det på hendes skulder, hvorpå han sendte hende og drengen bort.«

Gustave Dorés kobberstik Ismaels og hans moders forstødelse. Fra engelsk Wikipedia.

Doré har tydeligvis ikke haft problemer med hvad den stakkels Hagar skulle slæbe rundt på ...

Langt det overvejende flertal af påståede fejl i den bibelske tekst vil forsvinde ganske af sig selv ved hjælp af de to første punkter. Med de enkelte der evt. bliver tilbage, må man så enten

- 3a. *vente med at få en forklaring* på indtil videnskaben tilfældigvis behandler problemet og finder ud af at Bibelen alligevel ikke er helt galt afmarcheret (som fx 3.Mos.11,6's angivelse af at haren tygger drøv), eller
- 3b. evt. *selv prøve at finde ud af* om det ikke er den herskende opfattelse (det videnskabelige paradigme) der er galt afmarcheret (som fx mht. evolutionsteorien).

Haren som drøvtygger

Og lad os så tage fat om nældes rod: Eksemplet *par excellence* på "videnskabelige fejl" i Biblen er jo haren som drøvtygger. Jeg må indrømme at jeg spidsede temmelig kraftigt øren dengang midt i 70'erne da jeg hørte Bent Jørgensen (den daværende zoo-direktør) fortælle i det hedengangne *Lexicon*, Radioens naturvidenskabelige spørgeprogram på P1, om hvordan haren er en form for drøvtygger: Haren udskiller nemlig fra endetarmen et grønt sekret som den er nødt til at æde hvis den skal overleve. Mange (selv kaninavlere) kender åbenbart kun de sorte "hare-delfaer", men der findes altså et upåagtet mellemprodukt som svarer til de foderboller som (ur)koen sender retur til drøvtygning når den har tid til at nyde livet og er i sikkerhed for rovdyr.

Den eneste fejl 3. Mosebog indeholder om haren som drøvtygger, er at vi oversætter med et moderne ord. I taksonomisk forstand er haren naturligvis ikke drøvtygger, men den hebraiske tekst taler også blot om at den "tygger om", den er "omtygger".

Så der er åbenbart en tusindårig gammel forfatter som har mere tjek på harens biologi end mange mennesker har i vore dage. ■

Vil du vide mere ...

se <http://europeanhistory.about.com/od/historicalmyths/a/histmyths7.htm>, og læs om hvad man troede eller ikke-troede om Jorden i Middelalderen.

Læs i øvrigt om "den mørke middelalder" i Brian Patrick McGuire's *Den levende Middelalder*, Gyldendal 2005. videnskab.dk har noget om troen på Den flade Jord, se <http://videnskab.dk/sporg-videnskab/troede-man-virkelig-jorden-var-flad>

Se også artiklen om *Guds to Bøger* i dette blad, side 10.